

تکی محبوسه

شِقَر

منازه فقه ابنری

— استنبول دوش — [۴]

شمدی آرتق ددریله شدی حرب سسی .
 استنبولک طائی ، سرین نفسی
 آسیوردی یاواش یاواش اوزاقدن ؟
 تا ایچندن دوغدی بر خوش خلجان .
 آریلیرکن دوغاندم تأثر ؟
 قافوشورکن آرتیورمش تحسیر ..
 حرب برنده اون بر کونلک جولان
 بکا وردی عصره بدل بر هجران .
 هر دالعه ده ، هر ییلدیزده ، هر آیم
 استنبولک ساسی آردم .
 نظرمده جانان کی هر آن او
 ایستورم برقوش اولسون «طوریبدو» .
 آه استنبول سن نه غریب عالمک ؟
 حسن ایبتیکم چیمک ، هوسک
 قوجاغمکه بر ذره سی دیولاز ؟
 لکن برکون سندن اوزاق دورولاز .
 خرابه که عصرلرک ماتمی .
 معوره که یابانچیل المی .
 بورده عظم مقبرله اسکدار ،
 اورده خلیج اوزونده بیک مزار .
 دوغنی بر ، باندنی بر قبرستان
 اولان حزن کولشکه وار هجران ..
 هر کوشه که بیک فلاکت آغلیور ؟
 نه عشق کولکاری باغلیور .
 سندن اوزاق بولمازکن هیچ حضور ،
 ینه سنده دویدم درین بر قنور .
 او کوزه لسلک سوه نلر ایچینیر ؟
 فرقتده ، وصلکده بر زهریر ..
 کونک آغاردی ، ینهلشدی افقر ؛
 باقم غمور استنبوله ، او فولاز ..
 اوغرنده کی ماجرادن خیزیر ،
 چهره سنده هر جانان یوق بر ایز ؟
 فقط قلبه لایقیدی خواهی کن
 بر کوزه که کیکله من سومه دن .
 یافلاشدی سیمیلر سانکه آزردی .
 کون دوغونجه اوکزه بلیردی ؛
 قارارک ، دکزلرک وصالی ،
 طبعیمک ایل مستنار بر حال .
 هر دکزدن اوزانان بر کوموش فول
 انکی اوپک ایچون بولش پول .
 نهایی ماولیکده قایب اولان
 ساحلارک هر برنده برجهان .

[۴] هیئت ادبیه که بر قصد حامل اولان ملوریدو ۱۰۶۰
 ۱۳۳۱ هجری قمری ؛ خلجانان برسیانندن سوکره بری استنبولک
 مجبور و مستلنا سیاحت قافوشورمشدی .

سینه سنده سرکدنشتر ملاشیان
 او فلهلر ، منارلر ، سروسنان ..
 برشهرک معماریسی سرسری ؛
 ینه مونس مستقنا هر بری .
 هر بر شکاک ، هر بر رنگ آضادی ..
 هر کوشه ده بیک وقتلک بیک یادی ..

آی استنبول ! ایچم دولو هجرانه
 آنککه کلام ینه خسرااله .
 کولکده وار درین ، آبی بر دوکوم ؛
 سنک ایچون چیکله فی هپ کوردم .
 سنک ایچون بوتون عالم دؤکدی قان .
 سینه کده کی خاقانله یاقباشان
 شو معطم و قارکله سنده بیل ؛
 چنانی قلعه سنک ایچون چوق دکل ؛
 آه اوراده غم اولانه یازیقدر ؛
 فقط سکا قوربان اولتی لایقدر .
 چوجوقلرک فدا اولسون سن قورتول .
 آی جهانک پیرلانطه سی استنبول !

ابراهیم علاءالدین

آرزو

سندده عاشق روحک اوکنده آکیل ،
 هنوز آغنده صاجلر پیاضلانن ؛
 بوله بالکر ، سرسری بر عمر ده کل ،
 بر کون بیه کیم یور سنی آکادن ..
 ملوبولورکن بر غریب کولونک سازی
 طاشار بو چیلغین هوس قلبیده بعضی ؛
 بر سوکود کولک سنده کپیرمه یازی ،
 بو سودا او یوقسندن هیچ اویانغان ؛
 دهرین کوز سوزوشلرک قلبه ده کر ،
 هر صباح باش اوچده قوللرک کر .
 کولزم قایانیرنه نه یازیق ، اکر
 بو بئلکدن طاشان نوره قانغان ..

قاروق نافه

فکر حیاتی

اوقومق ذوق

دورلرک فکری اولادیغه دلیل آناه حق اولسه
 اوقومق دوقندن دهاییسی بولونماز . اوله بر دوقدرکه
 مثلا برلمنده هیچ یوق — طبیعی مطلق برسوزنده
 دکل ، وسطی حسابات اعتبارله — ، دیگر برنده
 مان مان محوی .. بونک سببی دهمک آشکار : بوتون
 استعدادلر ، خصوصی قابیلرک بی دوقورده مهب ،
 فقط انکشافه مهب بررقوت حالنده فطره هر کسده
 موجوددر .
 یالکرز بوتونک انکشاف ، مساعده برسا .
 حده تحریث ایلمسته و ایستدر . اوقومق ذوق ،
 چوجوقورده کورونل هراق حسنک طبیعی بر نتیجه سیدر .

مطالعه هراق ، محوی هراق و تحسین فکریک خصوص
 سی بر فعالیت دارنده انکشافیدر . بعضی مثالر
 چوجوقورنده بودوق اعظمی برقوفله او یاندریور ؛
 آمریقاییلر کی . بعضیلر فطره اویانان بودوق بر
 چوق تربیه واسطه لریک ترس استعمالله کورله تیرلر .
 بزم کی .

هیمن ، تحصیل جاتزده بوحالی تجربه ایستدک .
 مکتبیرده درس ، معلم ، کتاب ، مبصر .. هیچ
 برشی یوقدرکه ، برآن ایچون کنیدکنندن اویانان
 بو مطالعه ذوقی ایدیا اولد برمه سین . درسلاوقدر طائیز ،
 اوقدر جانسز و حرکتسزدرکه . هیچ برعلمک ، هیچ
 برحکمتداریسی چوجوقورده دافصله معلومات آراق ،
 داهالو تیرلی اوکرتمک هوسنی او یاندریماز . بو هوس
 تصادفا برقاچنده حاصل اوله بیله ، اونی ایلمک تعیب
 ایدن معلم اولور . چونکه اوابلک ، ابتدائی تتبع ذوق
 قتی کنیدیسی ده دوعامشدر .

سوکره کتابلر ! .. ایچی ، طبیعی ، فیریحر
 فلری ، قایا رسملری — شایدرسیملیسه — اوچورنه
 کانغندن ، قایلری المزه آلدیغیز ایلمک اوقومه آتلیری
 اولور . نه غریبدرکه اوقومقدن دویدیغیز ایلمک
 نفرت حسنی المزه آلدیغیز ایلمک کتابلردن دویوروز .
 حایلوک فنکارلرک مکتب کتابلری بوکولره بیلمک
 چوجوخی اوانی ، اونفیس جلدلری لنده ، جیبنده
 ملاشیق اروزسی و بریر .

سوکره مکنبده اون کتابلر برکتبخانه بیله یوقدر .
 سوک زمانارده بعضی مکتبیرده باغاحه اجنبی لسانی
 اولانارده اوافق تفکرت کتبخانه لری یاپیلدی . فقط سوس
 ایچون یاپیلدی . حالا حاضرمدرد : غلطه سراسی
 سلطانیتسنده اولدیغیز بوکولر برکتبخانه واردی . آنجق
 طلبه لک اورادن کتاب آلمسی غمنوسدی . برکت
 ویرسین کیزلی کیزلی اوقوردی . سوک زمانارده ینه
 ایچه کتاب طویلا دیلر . بیلمه ین انتظارله خلل ویر
 بیور دیبه کتبخانه قیوسه یافلاشقی مجموعی ؛
 هر حالده مکتبیرسده مکمل کتبخانه لری اولدیغی

قرض ایتمک بیله بونلردن چوجوقلری نصل استفاده
 ایستیررکیز . پوده آیری برعلیدر . اوله کتابلر
 حاضرلاملی وافی کتابلری چوجوقلرک لارینه اوسوزوله
 ویرمکی کوبون برلمنده اوقومق ذوقی حاصل اولسون .
 برلمک کنیدی کنیدی اداره ایده بیلمی ایچون
 فردلرک محتاج اولدیغی برطاقه عصری معلومات
 واردرکه بونلر مکتبیرده آکتنساب ایدیلرمن ؛ بو
 معلومات پوهنیت کونی کونته اوقونه جق کتابلرک ،
 رساله و مجموعه لرک ، غزله لرک مطالعه سندن ، بوتون
 جهانک بووک حرکتزله علاقه دار اولقدن حاصل
 اولور . حایلوک خلقت ذکک ، معاملرمن ، ادیبلرمن ،
 شاعرلرمن ، متفکرلرمن بیله اوقومیدور . اوقویانلر
 پک آک . چونکه ایلمک ذوق او یاندریلماش .
 چوجوقلرته مطالعه ذوقی ویرمکه لک چوق موفق
 اولانلر ، بناً علیه لک چوق اوقویانلر ، آمریقاییلر ،
 سوکره انکلیزلردر . آمریکا ، انکلتزه شهرلری
 دولاشانلر بونفرط مطالعه ذوقی کوره بیلولر :

فایزیه لره ، عملیه ییله برفاق ساعنك استراحت زمانلری اوقومقله کچیریلورلش . کچه لری بارماقلا . دهک ، جاده لره کی قانیله اوزنده کچیردن سفارلیله اوقویورلر : اوقدره قنایه لره آتی سیاحلری غزته فیریتیلریله دولویور . اولنلره ، فهوله لره کی عمله نك ایش زمانلری کتاب ، غزته اوقوملری منع ایچون نظمناهلر یایلدیش . بوتون شمندوفرلره سیاحت این یوللار ، قرق الی صحیفه نك قوجه غزته لری ناشدن آتاش اوقویورلر . مطالعه احتیاجی تطمین ایچون بوتون استاسیونلره زنگین کتابچی دکانلری یایلدیش . تجارتله ، زراعتله مشغول اولان اوزنه حالیه ، ساکن آداملارکیله اوزنده مشغول کیتخانلر وارمش . آورپا نك هیچ برملک تنده عمومیه مخصوص کیتخانلر آسرافاده کیلر قدر ایشله میور .

بو کیف مطالعه اصل اولانیور ؟ آسرافاده ابتدائی مکتبلری برورغاملرنده ، بزم هیچ بیلمه دیگیز بر درس وار : چوجوقلری کیتخانه ساعیسته آلیشدیرمق . آسرافا مکتبلرلی زاریت ایدنلر ، مکتب کیتخان نهنك فعالیت کورمه دن چیقامازلر . اوراده هر یاشده کی چوجوقلرک بدنلرته کوره یایلدیش مختلف بویه ماصه لره ، اسکله لره اوزنده آتی بدی یاشندن اعتبارا کوچوک چوجوقلر کورورلر . اولنلر هر بری مملکت نظارتی آلتنده مطالعه ایله مشغولدرلر . بعضییه وظیفه سی یازمق ایچون مختلف کتابلاره سراجت ایتکده ، بعضییه ، کندی بویه کوره یایلش رافلردن کتابلری چکدرک بر مسئله لری تدقیق ایتک اصولی اوکرتمکده در . درسلی ، وظیفه لری بئینجه ، قان ساعلارلی مناسب بر رومان ، یاخود رسلی برموجوه اوقومقله کچیرلر . کیتخانه ده اوقومقله مخصوص اولان کتابلردن معادا ، اوه کوتوریلر بیله جاک کتابلره واردر . درس ، علم کتابلری یاننده هر یاشده کی چوجوقلر ایچون حکایه لر ، رومانلر ، رسلی کتابلره کورولور . بو کیتخانلره دولیبرمق ایچون کتاب نقصاده یوق : آسرافاده چوجوقلره مخصوص چقان غزته ، مجموعه ، رومان ، علمی کتاب وسائر نك حدی حسابی بوقدر . انکلتزه و بایلقاده بویول طومش و اورالده ده بر چوق چوجوق کیتخانلری آجیله نی کی ، چوجوق ادبیاتی نشر ائک اوزره یوزلرجه کلیات کیتخان ایلدنلدر . بوتون مکتب سیاحتی ، چوجوقلر دورنی لنده ، استفاده لی مطالعه ایچنده ، کتابلر آراسنده کچیردن بر ملت افرادی هیچ شبهه منز حیاته آلیقدنلر سوکرده ، ورخنده کوک سالان بوقومق قنایه ییله چالیشیر ومتادای اوقور .

فقط اوقومق ایچونده کتاب بولور . مانلرک بو کتاب اشتیاسی اولنلرک نشر یاتی ده اکرنددر . دیگر ملرندن نشر اولان کوزل کتابلر ، مجموعه لر ، غزته لره یوازیوی شدتلندیر . بولر بربری اوزرته ناثر ایند عالملاردر . هر ایکسی ده سبب ونتیجه در . بزده اوقومق ذوقنی مکتبده چوجوقلر منه وردک

فرض ایده لم . اساسا بزده ده ، مکتبدن چیقارچیقه مازه ، سته لرجه جانی صیقمش اولان کتابلری « لغت اولسون » : دیبه برطرفه آتانه ، غزنده بردها کتاب آجایه جغه بین ایدنلر آراسنده بعضی استشارلر چیقور . زورله یشتدیردیکمز کتاب کوسکولرندن باشقه ، بوتون قیدلره ، تدبیرلره زحما اوقومق چاره سی یولش اولانلره وار . ملنلرک حیاتنده اوله اویاته زمانلری اولیورکه مکتبده ایکن اوقومقلدن بوقدر بزه زمانلیله فکری حیاتک بولکجر یانلرته قایلیدرلر ، آلاق ، بو انقلاب عصرینک روحلره یارانلرینی اندیشه لرلی ، شبهه لرلی کیده رملک ایچون اونه برنی اولورسه اوقومق احتیاجی دویورلر ؟ شدی اوله بر دوره ایتندمز .

فقط بواحتیاج نیله تطمین ایده یلجه ک ؟ لسان ییله بیلمه سن معلملر ، ادبیات ، علم صراقلیری ، مخله لرلی تطمین ایتک ایسته سن کنج قیزلر ، وقت کچیرمک ایسته سن اولی قادیلر ، معلومات ییشنده قوشان آثار تصور ایپدیز . بولنلر اوقوسونلر ؟ آکاشلیله - جغدن ، دوغرولندن امین اولدیکمز هانکی علم کتابی ، فکر ایچون ، روح ایچون تهلکلی اول . جعده شبهه کز اولیان هانکی ادبی کتابی ، هانکی رومانی بولرک الله بریرسکر ؟

کورولوبورکه نقصانلریکی جهتی در . اولار چوجوق ادبیاتی وجوده کتیرمک ، بوا دیانلر تشکیل ایده لجه ک کیتخانلره چوجوقلره نقشلی بولونلرکی سته استفاده لی ، جاذبه لی بر مطالعه ذوق ویرمک ، ثانیاً مختلف بجهلره دائر برخلق کتایی ، بر عوام ادبیاتی وردها سوکره یوسکرک بر علم و ادبیات کیتخانه سی وجوده کتیرمک لازمدر . فقط بو کتابلرک الدن الله کزیمی ، اوقومقنی ایچون اولا اوقومق ذوقنی تامکیتدنک کوچوک صیرالردن او یاندیرمق لازم کیور . بعضی مکتبلره اولسون بولکشمیدن باشلا ییلیر . همت ایده لم .

تجم العین صادق

اقتصادیات

تاسدیجک

دهموقراسینک غایبی

لوئید ژورژ صوکه زمانلره اوتنه بریده ایراد ایتدیک نظقلری برآرده ملو یالایرق « حرب واسطه سیله دهموقراسیه بو غرضی » عنوانی آلتنده بر اثر نشر ایتددر . اوتنه دیری دهموقراسینک الک غیور و ثباتی جاهدلرندن اولنله معروف اولان لوئید ژورژ بو اترنده حرب عمومیتک دهموقراسی مفکوره سنک انکشافته پک زیاده خدمت ایتدیکنی ، وعاره بدن

سکره بوتون اورویاده دهموقراسی اسلرینک حاکم اوله جفی ایتانه چالیشور . لوئید ژورژک مذکور اترده ایلری سورودیکنی اساسلر محض حقیقتدر . هیچ شبهه یوق که حرب عمومی دهموقراسینک توسعه نك زیاده یاردم ایتمش در ، وعاره بدن سکره کموت عوام هرملره اساسکیر اولدجقددر . شو قدرک لوئید ژورژ واسطه ایله غایبی برندن آیریمور . اجنای غایبی تأمین ایتچون بر واسطه دن بشقه برشی اولیان دهموقراسینک سیاسی مؤسسات و تشکیلاتی اصل غایبه عد ونقی ایدرک بو خصوصده دخی برمعاد آلتانی هدف اعتراض اتخاد ایدیلور و ورده زبانی اولان جلره لری تکرارلاقدن خالی قایلور :

« اورویاده حکومت عوام اسلرلی قورمق ایچون اول امرده برسیه استبدادی ازمک لازم کیلر . » لوئید ژورژ دهموقراسینک اجنای غایبه سی نظر اعتباره آلتش اولسه بدی آلتانیای بویوله هدف اعتراض اتخاد ایتزدی . چونکه کندنیسی دیگر اترنده آلتانیاده کی اجنای سیاستی کال تقدیرله یاد ایتکدن خالی قالمشدر . حالبوکه دهموقراسینک غایبه سی تاسدیجکک اجنای سیاستن بشقه برشی کلددر . آلتانیاده ایسه سیاسی تشکیلات حکومت عوام اسلرلرله پک ده موافق اولمه قلره بربر حکومت عوام ایله تعقیب اولان اجنای غایبه یعنی تاسدیجکده سائرملک کتردن و حتی انکلتزه دن دها زیاده ایلری کیدلشدر . فرانسه ، انکلتزه کی یارلهماتر ملککلرده دهموقراسینک دستور اولان « par le peuple et pour le peuple » خلق ایچون وخلق معرفتیه « اسلرلرک بقی تطبیق اولنلرکی سیاسی تشکیلات خلق معرفتیه وجوده کتیریلور ، یعنی رأی عام اصولیه اتخایات اجرا و حکومت کویا رأی عام ایله اتخاب اولان ملت وکیللری معرفتیه اداره اولویور . آلتانیاده ایسه دهموقراسینک بو قسمی یعنی خلق معرفتیه اساسی احوال اولنلرکی یالکزر خلق ایچون اساسی فوق العاده بر غیرت واعتا ایله تعقیب اولویور .

مع التأسف شونی اعتراف ایتدی که بزده دخی دهموقراسی موضوع بحث اولدینی زمان یالکزر دهموقراسینک واسطه اولان قسمی یعنی سیاسی تشکیلات خاطره کلیر .

بزده مشروطیتک علاقی متعاقب دهموقراسینک الک یوسکر درجه سی اولان رأی عام ، پارلامنتاریزم کی اوسولر فوق العاده بر حرارت و هیجان ایله قبول وغان موجبجه عمل اولمشدر . حالبوکه دهموقراسینک اصل غایبه سی اولان اجنای فعالیت هیچ بریزک خاطرنه کله منن یعنی هیچ بریزم pour le peuple خلق ایچون قسمی خاطره کتیرمه منن در ، خلق رفاه و استراحت اسبابی تأمین ایچون هیچ بر تدبیر اتخاد ایتدک ، ارباب سی و عمملک حقونق تحت تأمینه آتی مقصدی تعقیب ایند هیچ بر قافلون نشر ایتدک . ششیدی آرتق مشروطیتک اون برنجی سهه سی ادراک ایتدک . دهموقراسینک واسطه قسمی